

“BUXORO ADABIY MUHITI: KECHA VA BUGUN”

mavzusidagi
xalqaro ilmiy-nazariy

**ANJUMAN
MATERIALLARI**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

**O‘ZBEKISTON YOZUVCHILAR UYUSHMASI BUXORO
VILOYATI BO‘LIMI**

**TOJIKISTON RESPUBLIKASI BOBOJON G‘OFUROV
NOMIDAGI
XO‘JAND DAVLAT UNIVERSITETI**

TURKIYA JUMHURIYATI HACETEPE UNIVERSITETI

“BUXORO ADABIY MUHITI: KECHA VA BUGUN”

**mavzusidagi
xalqaro ilmiy-nazariy anjuman**

MATERIALLARI

**Buxoro
“Ilm ziyosi”
2024**

KBK: 84.3(0)7.724
UDS: 821.557.632.2.4.5.41
K-54

“Buxoro adabiy muhiti: kecha va bugun” mavzusidagi AL-662204396 “Buxoro adabiy muhiti ijodkorlarining ilmiy-adabiy merosi bo‘yicha elektron platforma yaratish” mavzusidagi amaliy loyiha doirasida tashkil etilgan xalqaro ilmiy-nazariy anjuman Materiallari. – Buxoro: “Ilm ziyosi”, 2024. – 632 b.

Buxoro davlat universiteti rektorining 2024-yil 15-avgustdagi 509-U sonli buyrug‘i asosida Buxoro davlat universitetida o‘tkazilgan “Buxoro adabiy muhiti: kecha va bugun” mavzusidagi AL-662204396 “Buxoro adabiy muhiti ijodkorlarining ilmiy-adabiy merosi bo‘yicha elektron platforma yaratish” mavzusidagi amaliy loyiha doirasida tashkil etilgan xalqaro ilmiy-nazariy anjuman Materiallari besh bo‘limdan iborat bo‘lib, uning har bir bo‘limida Buxoro adabiy muhitining o‘tmishi va buguniga doir dolzarb muammolari qamrab olingan. 200 ga yaqin maqolalarni o‘z tarkibiga olgan mazkur to‘plam professor-o‘qituvchilar, mutaxassis va tadqiqotchilar, doktorant va izlanuvchilarga mo‘ljallangan.

Mas’ul muharrirlar:

Q.To‘xsanov – BuxDU professori
Sh.Davronova – BuxDU professori

Tahrir hay’ati:

H.Eshonqulov, D.Rajabov, G‘.Murodov, Sh. Axmedova, D.O‘rayeva,
D.Quvvatova, Sh.Hayitov, M.Rajabova, N.Bekova, Z.Amonova

To‘plab, nashrga tayyorlovchilar:

N.Qodirova, R.Rajabova, N.Norova

Taqrizchilar:

Laylo Sharipova– filologiya fanlari doktori, professor
Hayot Latipov– filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent

ISBN 978-9910-745-39-3

© Buxoro davlat universiteti, 2024

© “Fan ziyosi”, 2024

dalillar – Navoiyning o‘z iqrorlari asosida yoritib beradi. Olim Navoiy va Jomiyning adabiy aloqalariga masalasiga ham batafsil to‘xtaladi. U “Xamsatul-mutahayyirin”da keltirilgan fikrlarga tayangan holda buyuk shoirning Jomiy bilan yozishmalari tarixi, durdona asarlarining yuzaga kelishida o‘zaro hamfikir bo‘lganligini ta’kidlaydi. Jomiy o‘zining “Lujjatul-asror” asarini Navoiyga taqdim etganligi va Navoiy undan ta’sirlanib, “Tuhfatul-afkor” qasidasini yozib, Jomiyga yuborganligi va uning asar to‘g‘risidagi fikrini bilishga qiziqqanligi bilan bog‘liq voqelarni keltiradi hamda bu orqali Navoiy va Jomiy munosabatlarining ijtimoiy, tarixiy, siyosiy, adabiy hayotda nechog‘li ahamiyatga ega bo‘lganligini ta’kidlab o‘tadi.

Xulosa qilib aytganda, Sadridin Ayniy nafaqat shoiru nosir, balki yirik adabiyotshunos olim sifatida ham mumtoz adabiyotimiz tarixi bo‘yicha salmoqdor tadqiqotlarning muallifi hamdir. Uning tadqiqotlarida mumtoz adabiyotning turli mavzulardagi dolzarb muammolari tahlilga tortilganki, ularda bildirilgan ilmiy fikrlar hozirgi kunda ham boy merosimizni xolisona va har tomonlama chuqur o‘rganish va yoritishda muhim manba bo‘lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirzayev S., Shermuhammedov S. Sadridin Ayniy. Hozirgi zamon o‘zbek adabiyoti tarixi. – T.: O‘zbekiston, 1993.

2. Ayniy Sadridin. Asarlar. VIII jild. G‘afur G‘ulom nomidagi badiiy adabiyot nashriyoti. Toshkent.1967.

ABDULQODIR KAROMATULLO IBN NE‘MATULLO SABBOQ BUXORIY HAYOTI VA ADABIY MEROSIGA OID

Nazzora Bekova, BuxDU professori, f.f.d.(DSc)

Dilnavoz Achilova, BuxDU magistranti

Annotatsiya: *Mazkur maqoladan hayoti va ijodi juda kam o‘rganilgan, XX asrda yashagan Abdulqodir Karomatulloh ibn Ne‘matulloh shayx Sabboq Buxoriy hayotiy faoliyati va ijodiy merosiga doir ma‘lumotlar o‘rin olgan.*

Kalit so‘zlar: *Sabboq Buxoriy, Saudiya Arabistoni, tazkira, shayx, madrasa, nodir kitoblar, qo‘lyozma, hijrat, g‘azal*

Аннотация: *В данной статье собраны сведения о жизни и творческом наследии Абдул Кадира Кароматуллы ибн Нематуллы шейха Саббака Бухари, жизнь и творчество которого изучаются редко.*

Ключевые слова: *Саббаг Бухари, Саудовская Аравия, тазкира, шейх, медресе, редкие книги, рукопись, хиджрат, газель.*

Abstract: *This article contains information about the life and creative heritage of Abdul Qadir Karomatullah ibn Nematullah Sheikh Sabbaq Bukhari, whose life and work are rarely studied.*

Key words: *Sabbag Bukhari, Saudi Arabia, tazkira, sheikh, madrasa, rare books, manuscript, hijrat, ghazal.*

Tarixdan barchaga ma‘lumki, muhojirlik tarixiy taraqqiyotning obyektiv qonuniyati bo‘lib, o‘zbek millati ham ushbu jarayondan chetda qolgan emas. Muhojirlik jarayoni mustabid sovet tuzumi yillarida ommaviy tus olib, ayni ushbu

tarixiy bosqichda millionlab o'zbeklar vatangadolikka duchor etilganligi ham ko'pchilikka ma'lum. 1920-1930- yillarda xorijga hijrat qilgan, ya'ni „Buxoriylar“ yoxud „Turkistoniylar“ning dastlabki avlodlariga mansub Sharq mamlakatlaridan ayrim islomiy olimlar haqida muxtasar fikr yuritishni lozim deb topdik. Bugungi kunda ularning aksariyati hayotdan ko'z yumgan bo'lsada, tasavvuf yo'nalishda o'zlaridan boy ilmiy – madaniy, ma'naviy me'ros qoldirdilar. Tarixiy ma'lumotlarga ko'ra, vatandosh ulamolarimizdan 650 nafarga yaqini turli Sharq mamlakatlarida mudarris, imom-xatib, qorilar kabi diniy vazifalarda xizmat ko'rsatib o'tishgan. Tarixchi olim Sayfiddin Jalilov Saudiya Arabistonining turli-tuman shaharlarida mashhur bo'lgan, el-yurt hurmatini qozongan o'zbek millatiga mansub islomiy ilm donishmandlaridan 86 nafarining ism-sharifini o'z kitobida keltirib o'tadi. Saudiya Arabistoni o'zbek (turkistonliklar) ko'p sonli bo'lib istiqomat qilayotgan mamlakatlardan biri hisoblanadi. Ushbu mamlakatga millatdoshlarimiz asosan Arabiston, Eron, Xitoy (Sharqiy Turkiston) orqali borib qolganlar. Ayniqsa, Saudiya Arabistonga o'zbeklarning ko'chib o'tishi XX asr 50-60-yillarida keng tus oldi. Bu davlatning Makka, Madina, Axbo, Toior, Robig' kabi shaharlari bo'ylab tarqalib ketgan o'zbeklarning barchasi O'zbekistonni qaysi viloyati yoxud shahridan kelib chiqqan bo'lmasin o'zlarini bitta nom bilan, ya'ni „Buxoriy“, yoxud „Turkistoniylar“ deb atashlari taomilga kirgandi. XX asrda va XXI asr boshlarida Saudiyadagi o'zbeklarning to'rtta avlod almashunivi yuz berdi. Birinchi avlod vakillari XX asr 20-30-yillarida Arabistonga borib qolganlar bo'lib, ular hozir hayotdan ko'z yumishgan. Keyingi ikki avlod (3-4- avlod) Arabistonda dunyoga keldi va voyaga yetdi. Ular ajdodlar yurtidan uzoqda dunyoga kelganligi, ota-bobolari zamini O'zbekistonni ular hikoya orqali bilishlari ayni haqiqat. „Buxoriylar“ning keyingi avlodlari orasida „arablashuv“, „forslashuv“ jarayonlari kechganligini ham inkor qilib bo'lmaydi. „Buxoriylar“ning birinchi avlodlari orasida Vatan hajrida yashab o'tgan olimu-fuzalolar kam sonli emasdi. Bundaylardan Sayyid Mahmud Taroziy Oltinxon To'ra, Sayyid Mubashirxon Taroziy, Sayyid Qosim domlo Andijoniy, Muhammad Yunus Namangoniy, Muhammad Muso o'g'li Turkistoniylar kabilarni sanab o'tish mumkin. Shunday ulamo va fuzalolardan biri, asli buxorolik Shayx Abduqodir Karomatullo Buxoriy Sabboqdir.

Shayx Sabboq Buxoriy 1903-yilda (ba'zi manbalarda 1909) Buxoroda yirik diniy ulamo oilasida tavallud topgan. Oilaviy muhit tufayli padari buzrukvoridan ilk boshlang'ich diniy ta'limni olgan. 12 yoshidan boshlab madrasaga qatnay boshlagan. Ushbu inson zamonasining mashhur ulamolaridan Asadullo Mahdumga shogird tushgan.

1931-yilda Abdulqodir Karomatullo va ustoz A. Mahdum Amudaryodan gufsadlarda (yasama qayiqalarda) bir amallab qo'shni Afg'oniston davlati hududiga o'tib ketdilar. Ular dastlab ushbu mamlakatning Qunduz shahrida istiqomat qilishib, tirikchilik ilinjida ko'pgina mashg'ulotlar bilan shug'ullanishgan. 1935-yilda Abdulqodirning ustoz vafot etdi. U kishining o'limidan so'ng Shayx Sabboqning yangidan muhojirlik davri boshlandi. Buxoriy Eron, Iroqda yashadi, Bag'dod oliy madrasasida ikki yil diniy ta'lim olgan. 1938- yilda yurtdoshlaridan biriga ergashib Saudiya Arabistoniga kelib qolgan va Makkadagi „Madrasai oliya“lardan biriga

joylashgan. Diniy ilmlarni puxta egallagan Sabboq 1941-yili Axbo shahriga ko'chib o'tadi va arabcha maktabga o'qituvchi bo'lib joylashadi. Besh yil bu yerda o'qituvchilik qilgach 1946-yili Qizil dengizga yaqin Robig' shahriga ko'chib o'tadi. Robig' shahriga ko'chib o'tgach, bu shaharda muqim yashab qolgan shoir, 43 yoshida arab qizlaridan biriga uylanadi. Shayx Sabboq Buxoriy 54 yil ushbu shaharda yashadi. 97 yildan ortiq umr ko'rgan ulamo o'z hayoti davomida qori, olim, adib, shoir, xushxulq inson sifatida o'zidan yaxshi nom qoldirdi. Olimning ikki o'g'li va uch qizi dunyoga kelib, o'g'illari davlat korxonalarida, qizlari arab mamlakatlarida muallima bo'lib faoliyat yuritishmoqda. Shayx Sabboq Robig' shahridagi markaziy maschitda 50 yil imomlik qilgan. Yurish qobiliyati yo'qolib, 90 yoshdan oshgandan keyin, shoir uyida ilmiy va badiiy ijod bilan mashg'ul bo'lgan. Shoir 1991-yilda ajdodlari yurti Buxoroga tashrif buyurib, amakivachchalari Qudratullo, Inoyatullo, Hidoyatullo va Rahmatullolar bilan yuz ko'rishti, Vatan tuprog'ini tavof qildi. O'zi bilan birga „Sabboqi Buxoriy g'azallari“ she'riy to'plamini (fors-tojik tilida) olib kelganligi esa yaxshi tuhfa bo'ldi. Ushbu she'riy to'plamdan ayrim she'rlar filolog olimlarimizdan Samad Azimov va marhum Sadridin Salim Buxoriylar tomonidan o'zbek tiliga o'girilib, mahalliy matbuotda e'lon qilindi. Shayx Sabboq Buxoriy g'azallari asosan arab, fors, o'zbek tilida yaratilgan bo'lib, ularda Vatanga muhabbat, ona-yurt sog'inchi, insoniylik, ilm-ma'rifat g'oyalari tarannum etiladi. Shayx Sabboq Buxoriyning shaxsiy kutubxonasi bo'lib, unda uning 7 ming dona nodir kitoblar saqlangan. Olim O'zbekiston musulmonlari idorasi orqali Buxorodagi „Mir Arab“ islom o'quv yurtiga yetti sandiq kitob topshirdi. Buxoroga yuborilgan kitoblar orasida Mir Isomiddin Roshidiyning „Shuaro Kashmir“ nomli 6 jildli asari va „Tazkirai majmuai shuaro Jahongir shoh“ asarlari eng noyob kitoblardir. Shuningdek, 1905-1907-yillarda rus-yapon urushi haqida turk tilida uch tomlik kitobning Buxoroga olib kelinishi e'tiborga loyiqdir. Abduqodir Karomatullo Buxoriy 95-97 yoshiga qadar o'rnidan turib yura olmasada, emaklab borib kerakli kitobni javonidan olar va undan foydalanib bo'lganidan so'ng esa, erinmay o'z o'rniga eltib qo'yardi. Uning ma'naviy jasorati tahsinga sazovor bo'lib, bugungi avlod uchun o'rnak olarlidir. 97 yoshdan ortiq umr ko'rgan Shayx Sabboq Buxoriy so'nggi nafasigacha Vatan mehri va yodi bilan yashadi. Zeroki, inson uchun o'z vatanida yashashdan ziyoda baxt bo'lmasa kerakligini vatanidan olisda umr guzaronlik qilgan insonlardek hech kim hech qachon his qilolmaydi.

Jonkuyar va fidoyi shoir Sadridin Salim Buxoriy Sabboq Buxoriy haqida qator ma'lumotlarni keltirib o'tibgina qolmay, balki uning ijodidan ham ayrim g'azallarni o'zbek tiliga tabdil qilib, adabiyotimizni yana bir noyob durdona satrlar bilan boyitdi. Quyida Sabboq Buxoriy tazkirasidan joy olgan g'azalga ko'z tashlasak ham uning haqiqiy adabiyot ixlosmandi ekanligiga amin bo'lamiz.

Dil chi bandi dar chahon, doni, ki in dunparvar ast,
Har ki bo o' shud muqayyad, doimo dars sar ast!
To'shae paydo kun, ki andar pesh dori raxi saxt,
Meravi bo hasrate, xishti lahad zari sar ast!
Bar murodi xesh kamtar rav, ki in domi balost,
Nomurodi behtar az toji shohi Qaysar ast!

G'ulg'uli table chahondori, ki shahro bar dar ast,
Mekunad ogoh, ki, xon, navbat baroyi digar ast!..

Buxoroliklar bir onaning ikki ko'ragidan bab-baravar bahramand, ikki ulkan xazina sohibi, ikki daryo suvidan serob, ikki buyuk xazina merosxo'ri, ya'ni o'zbek va tojik tili egasidirlar. Bu zamin bizga ne-ne buyuk zotlarni in'om etgan. Ulardan biri hayoti va ijodi juda kam o'rganilgan, XX asrda yashagan Abdulqodir Karomatulloh ibn Ne'matulloh shayx Sabboq Buxoriydir. Garchi oz muddat Buxoroda yashab, keyinchalik Saudiya Arabistoniga hijrat qilib, umrining so'ngiga qadar o'sha yerda hayot kechirgan bo'lsa-da Sabboq Buxoriy ona tilini, vatanini umrining so'ngiga qadar unutmadi. Bu haqida ustoz Sadriddin Salim Buxoriy shunday xotirlaydi „Yaqinda oltmish yillik hijratdan so'ng Buxoroyi sharifga shoir Shayx Abdulqodir Karomatullo ibn Ne'matullo Sabboq Buxoriy mehmon bo'ldilar” , „Siz qaysi millatga mansub?”-deb so'raganlarga u kishi:”Men Ibrohim Xalilulloh millatiga mansub bo'lib, turkiy, forsiy, arabiy tillar egasiman” , - deb javob berdilar. Shundan ham bilsa bo'ladiki, ustod ham turkiy, ham forsiy tillarda benazir ijod qila olganlar.

Quyida Sabboq Buxoriyning „Kokuli xushbo” nomli forsiy she'ri shoirning ajoyib zullisonayn ijodkor bo'la olganligini dalillaydi:

Nozanino, chi shavad bo'sa zaman ro'yatro,
Pasi gardan fikanam kokuli xushbo'yatro,
Oy, to sulh kunam g'amzayi xunrezi turo,
Rom sozam digar on nargizi ohuyatro,
Gulshani orazi tu channati ma'no doram,
Havzi Kavsar shumoram la'li suhango'yatro,
La'li ohangbaxhi tu e'chozi Masiho xonam
Qiblai tavsir namoyam xami abro'yatro
Kay buvad hamchu qaboe sanami hurnajod,
Ba bag'al tang kasham qomati dilcho'yatro
Dar rahm vasli tu Sabboq zi sar meguzarad
Nanihad az sari xud hech hayoho'yatro

Sabboq Buxoriy turkiy tilda ham jozibador ijod namunalarini bitgan.Ushbu she'rni arab imlosidan ustoz Samad Azimov o'giran:

Sabo arzim eshit payg'ambarimni gulyora yetkurgil,
Fig'onu ohu zorim sho'xi gulruxsora yetkurgil .
Kel ey, ko'ngul muhabbatda vaho ahlig'a lohiq bo'l,
Agar vasl istasang doim talab yo'linda sodiq bo'l.
Havoyi nafsdir o'tgil ko'ngillarda muvofiq bo'l,
Talosh etma umura yorni vaslig'a loyiq bo'l.
Sabo azim,
Fig'oni ohu
Qadam qo'yding fano yo'lig'a
Sabboq emdi Xurram o'l.
Tutib bir mardi haqni ilkini onlarga hamdam o'l ,
Alar anfosidan botinni sof et,sira mahrum o'l .

Taaluq ushtasini qat' et, iksiri a'zam o'l,
Sabo harzim...
Fig'oni ohi...

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sayfiddin Jalilov. Buxoriylar qissasi (Muhojirat tarixidan lavhalar). „Toshkent islom universiteti“ nashriyoti. T.-2006. – B. 151-153
2. Salmonov A.M. O'zbekitonda xudosizlik uchun kurash\\ FarDU, Xabarlar; 2001. – B. 67-71.
3. Sadriddin Salim Buxoriy. Saboq Buxoriy. Buxoroi sharif (gazeta). 2001-yil, fevral
4. Samad Azimov. Buxoroyi sharif ziyolilarining mustaqil nashri. 1992-yil, yanvar
5. Internet manbalari.
6. Susambil. 1992yil. Yanvar. N.3
7. Susambil. 1991yil. N2.
8. Buxoroyi Sharif. 2001, 17-fevral.
9. Buxoroyi Sharif 2000 2-dekabr.

FITRATNING PUBLITSISTIKASIDA MILLAT TALQINI

Normurod AVAZOV,
Alfraganus universiteti,
filiologiya fanlari doktori, dotsent

Annatotsiya. Maqolada Fitratning publitsistik merosi hamda ijodi tadqiq etilgan. Asosan, uning “Musulmonlar, g'ofil qolmang!”, “Muxtoriyat” kabi publitsistik maqolalari tahlilga tortilgan. Uning publitsistik merosida asosan ijtimoiy – siyosiy yo'nalish ustunlik qiladi. Fitrat Turkiston va Buxoroda ro'y bergan ijtimoiy – siyosiy voqealarni yaqqol ko'rsatishga harakat qiladi. U ayni davrning faol publitsisti sifatida o'zining munosabatini bildiradi. Shuning uchun ham uning publitsistikasi alohida tarbiyaviy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: millat, muxtoriyat, publitsist, Turkiston, o'lka, дума, saylov, xalq.

Аннотация. В статье исследуются журналистское наследие и творчество Фитрата. В основном анализируются его публицистические статьи, такие как «Мусульмане, не будьте беспечны!», «Мухтариат». В его журналистском наследии преобладает преимущественно общественно-политическое направление. Фитрат пытается наглядно показать общественно-политические события, произошедшие в Туркестане и Бухаре. Он выражает свое отношение как активный публицист того времени. Именно поэтому его публицистика отличается особой воспитательной ценностью.

Ключевые слова: нация, автономия, публицист, Туркестан, страна, дума, выборы, народ.

Annotation. The journalistic legacy and creativity of Fitrat are studied in the article. Mainly, his journalistic articles such as "Muslims, don't be careless!", "Mukhtariyat" are analyzed. His journalistic heritage is mainly dominated by socio-political direction. Fitrat tries to clearly show the social and political events that

MUNDARIJA

<i>Obidjon Xamidov</i> BUXORO – JAHON TAMADDUNING BESHIGI	3
1-SHO‘BA. ADABIY MEROS, MATNSHUNOSLIK VA MANBASHUNOSLIK MASALALARI	
<i>Shavkat Hayitov, Kamola Quدراتova</i> NAVOIY PANDNOMASINING BUXORODAGI QO‘LYOZMA NUSXASI HAQIDA.....	5
<i>Dilrabo Quvvatova, Sevinchbonu Baxtiyorova</i> ABU MANSUR AL-MOTURUDIYNING “KITOB AT-TAVHID” ASARINING MUMTOZ SHARQ ADABIY MANBASHUNOSLIGIDA TUTGAN O‘RNI.....	9
<i>Nazora Bekova, Xumora Ikromova</i> DEVONI SAYQALIYNING ILOHIYOTGA DOIR QISMLARINING QIYOSIY TAHLIL.....	12
<i>Safarova Hilola, Muzaffarova Surayyo</i> “ZARBULMASAL” ASARI NASHRLARIDAGI FARQLI O‘RINLAR	16
<i>Matkarimova Salomat</i> XORAZM ADABIY MUHITIDA TAZKIRANAVISLIKDA ALISHER NAVOIY TA‘SIRI.....	19
<i>Kenjayev To‘lqin</i> FITRAT ASARLARINING NASHRI BILAN BOG‘LIQ AYRIM QAYDLAR XUSUSIDA.....	26
<i>Hulkar Turdiyeva</i> SHERALI TURDIYEV TADQIQOTLARIDA FITRATSHUNOSLIK.....	31
<i>Azimjon Hamidov</i> SO‘ZDAGI HARF, TOVUSH BILAN BOG‘LIQ MATNIY FARQLAR, ULARNING MA‘NO VA BADIYYATGA TA‘SIRI.....	34
<i>Ш. Норкўчқоров</i> ТАҚТЕИ ХУДУДИ ҲАРФҲОИ ҚОФИЯ ДАР “ШАҶРАТ- УЛ-АРЎЗ”-И САИД МУЗАФФАЛЇ.....	39
<i>Xudoyorova Nigora</i> ADABIY MEROS, MATNSHUNOSLIK VA MANBASHUNOSLIK MASALALARI.....	43
<i>Oripov Jahongir</i> BUXORO QO‘LYOZMALAR MUZEY-QO‘RIQXONASIDA SAQLANAYOTGAN DURBEKNING “YUSUF VA ZULAYXO” DOSTONI HAZORA NUSXASI XUSUSIDA.....	46
<i>Eshonqulova G.T</i> BADIYY TARJIMA VA UNING XUSUSIYATLARI.....	53
<i>Hamroyeva Sharifa</i> ASLIYATDA PRAGMATIK XUSUSIYATLAR VA UNING TARJIMADA QAYTA YARATILISHI.....	58
<i>Eshonqulova Feruza</i> HAYDAR XORAZIYNING “MAXZAN UL-ASROR” DOSTONI, UNING NUSXALARI VA NASHRLARI XUSUSIDA.....	62
<i>Davronova Mexrangiz</i> ARBA‘IN TOSHBOSMASINING ILMIY TAVSIFI TARKIBI VA TUZILISHI.....	65
<i>Муртазин Эмиль, Петров Рустем</i> ТРАДИЦИИ УСТНОГО НАРОДНОГО ТВОРЧЕСТВА В ЛИТЕРАТУРЕ БУХАРЫ.....	70
<i>Shohsanam Suyunova</i> MANBALARDA SAYFIY BUXORIYNING “MUAMMO” RISOLASI VA NAVOIYNING MUAMMO YECHISH MAJLISLARINING YORITILISHI.....	73
<i>Olimova Munavvar</i> “HUVAYDOYI CHIMYONIY” TOSHBOSMASINING BOSMA NASHRLAR BILAN QIYOSIY TAHLILI.....	77

<i>Islomova Soxibaxon</i> CHO'LPON NAZMIY MANBALARI TASNIFI.....	82
<i>Журақулов Муҳаммадамин</i> РИСОЛАИ “ТАЗКИРА АЛ-ХАТТОТИН” РОҶӢ БУХОРОӢ (САВДО БИҲИШТӢ).....	87
2-sho'ba. BUXORO ADABIY MUHITI VA ISLOM SIVILIZATSIYASI	
<i>Sardor Kenjayev</i> AMIR TEMUR DAVRIDA BUXORO ADABIY MUHITINING XALQARO MUNOSABATLARGA TASIRI.....	93
<i>Sherxon Qorayev</i> BUHORO HUKMDORI AMIR SAYYID ABDULAHADXON SAROYI ADABIY MUHITI VA SHE'RIYAT KECHALARI.....	95
<i>Kemal Yavuz Ataman</i> MURAD BUHÂRÎ'NIN SEMERKAND'DAN İSTANBUL SEFERİ.....	101
<i>Ibotova Madina</i> ABU ALI IBN SINONING JON VA RUH HAQIDAGI QARASHLARI.....	106
<i>Marjona Toshpulatova</i> BUXORO ADABIY-MADANIY MUHITI TARIXIDAN.....	109
<i>Jo'rayeva Mohigul</i> XIX VA XX ASR BOSHLARIDA BUXORO AMIRLIGI IJTIMOIY-TARIXIY SHAROITIDA ILMIY-ADABIY MUHIT.....	114
<i>Nuriddinova Shaxnoza</i> ISLOM SIVILIZATSIYASI VAKILLARINING TIBBIY EPONIMLARDA UCHRASHI.....	121
<i>Soybnazarov Navruzбек</i> THE ROLE OF BUKHARA IN PRESERVING ISLAMIC LITERARY HERITAGE.....	124
<i>Umarov Baxtishod</i> SOMONIYLAR DAVRI ADABIY MUHITIDA FORSIYZABON SHOIRLARNING TUTGAN O'RNI.....	129
<i>Xudoyberdi Meyliyev</i> TEMURIY HUKMDOR XALIL SULTON VA VALIY SHOIR XOJA ISMATULLO BUXORIY.....	132
<i>F.A. Yakubova</i> ISLOM SIVILIZATSIYASI DAVRIDA BUXORO ADABIY JARAYONI.....	139
<i>Муртазина Диана, Муртазин Эмиль</i> РОЛЬ БУХАРЫ В РАЗВИТИИ ИСЛАМСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ И НАУКИ.....	142
<i>Санобар Насруллаевна</i> МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОН ЎЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ БУХОРО ВИЛОЯТ БЎЛИМИ ФАОЛИЯТИ ҲАҚИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР.....	146
<i>Atilla Nazim oglu SÜLEYMANLI</i> ERKİN VAHİDOVUN “SÖZ LƏTAFƏTİ” ƏSƏRİNİN RƏNGLİ TABLOSU.....	153
<i>Rahmatov Murodjon</i> MIRZU ULUG'BEK DAVRIDA BUXORO MADRASALARINING FAOLIYATI.....	160
3-sho'ba. BUXORO ADABIY MUHITI VAKILLARI IJODI VA ADABIY TA'SIR MASALALARI	
<i>Oxunjon Safarov</i> SHOIR NAXLIY BUXORIYNING SHAXSIYATI VA SHE'RIYATI HAQIDA.....	163
<i>Mingbayev Nurlan, Rayxon Rasulova</i> MATN TAHLILI, TALQINI VA O'RGANILISHIDA BUXORO ADABIY MUHITINING O'RNI.....	169
<i>G'ayrat Murodov</i> SHOIRNING ILK TO'PLAMLARI.....	174
<i>Abduhamid Xolmurodov</i> TERAN TAHLILLAR SAMARASI.....	177
<i>G'ayrat Murodov</i> SHOIR SHE'RIYATI.....	183

Shoira Axmedova XX ASRNING 20-YILLARI O'ZBEK ADABIY TANQIDCHILIGIDA TANQIDIY-BIOGRAFIK OCHERK JANRI RIVOJIDA FITRATNING O'RNI.....	188
<i>Darmonoy O'rayeva</i> ASAD GULZODAI BUXORIY SHE'RIYATIDA FOLKLORIZMLAR.....	192
<i>Dilrabo Quvvatova</i> QUTLUG' BIR MAKONDA GUL OCHDI CHECHAK.....	196
<i>Qahramon To'xsanov</i> SHAVKAT BUXORIY IJODIDA DINIY VA TASAVVUFIIY G'OYALAR IFODASI.....	204
<i>Husniddin Eshonqulov</i> MUJIRM – OBID VA UNING G'AZALNAVISLIK MAHORATI XUSUSIDA.....	208
<i>Nazora Bekova</i> ABDURAHMON TAMKIN BUXORIYNING HAYOTI VA ADABIY MEROSI.....	214
<i>Sh.A.Hayitov M.Muxammadova</i> SHOH – DARVESH KONSEPTINING RUSTAM BAHODIRXON TIMSOLIDAGI ILMIY- BADIY IFODASI.....	219
<i>Ergash Ochilov</i> NOSIR BUXORIY IJODIDA FAXRIYA BAYTLAR.....	222
<i>Ergash Ochilov</i> NOZIKTA'B VA DAQIQXAYOL SHOIR.....	228
<i>Dilnavoz Yusupova</i> HASANXOJA NISORIY ARUZSHUNOS HAM BO'LGANMI?.....	233
<i>Zilola Amonova, Gulchehra Murodova</i> QUL UBAYDIY IJODIDA YASSAVIYLIK TA'SIRLARI.....	237
<i>Sulaymon Shodiyev</i> MEN BILGAN G'ULOM AKA.....	242
<i>Shodmon Sulaymonov</i> KICHIK TADQIQOTNING ULKAN SABOQLARI.....	246
<i>Hilola. Safarova</i> ISTIQLOL YILLARI BUXORO ADABIY MUHITIDA DOSTON JANRIDAGI BADIY IZLANISHLAR.....	248
<i>Ma'rifat Rajabova</i> O'ZBEK VA FORS-TOJIK ADABIY ALOQALARI S. AYNIIY TALQINIDA.....	253
<i>Nazzora Bekova, Dilnavoz Achilova</i> ABDULQODIR KAROMATULLO IBN NE'MATULLO SABBOQ BUXORIY HAYOTI VA ADABIY MEROSIGA OID.....	257
<i>Normurod Avazov</i> FITRATNING PUBLITSISTIKASIDA MILLAT TALQINI.....	261
<i>Rajabov Dilshod, Ahrorova Nigina</i> TOSHPO'LAT AHMAD IJODIGA CHIZGILAR.....	265
<i>Davronova Shohsanam</i> ABDURAUF FITRAT SHE'RIYATINING O'ZIGA XOSLIGI.....	269
<i>Rajabova Ra'no</i> AHAD HASAN IJODINING MA'RIFIY AHAMIYATI.....	273
<i>Mavluda Ergasheva</i> DAVLAT MUSTAQILLIGI VA ABDURAUF FITRAT.....	277
<i>Saidova Rayhon</i> ABDURAUF FITRAT'IN YORUMLANMASINDA EDEBIYATTA "ŞİİR VE ŞAİR" SORUNLARI.....	281
<i>Sodiqova Dilorom</i> LIRIK JANRLAR YARATISHDA SHOIRA MUSLIHABEGIM MISKINNING BADIY MAHORATI.....	288

<i>Nafosat O'roqova</i> FITRAT SHE'RIYATIDA FLORISTIK VA FAUNISTIK OBRAZLARGA MUNOSABAT.....	293
<i>Zulayho Abdurahmon</i> ZANJIRBAND SHER QOSHIDA.....	297
<i>Munisjon HAKIMOV</i> JAMOL KAMOLNING «SHAYXURRAIS» DOSTONIDA MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLAR.....	301
<i>Meltem Sancak, Nasiba Norova</i> ARISTOTEL HAMDA FITRATNING ADABIY TUR VA JANRLAR HAQIDAGI QARASHLARI.....	307
<i>Sohibova Zarnigor</i> FITRAT SHE'RLARIDA TABIAT MANZARASI.....	309
<i>Nasiba Norova</i> BUXOROLIK SHOIRALAR IJODI HAQIDA BA'ZI MULOHAZALAR.....	313
<i>Choriyeva Mehriniso</i> ABDURAHMON TAMKIN IJODIDA MA'RIFIY G'OYA VA UNING BADIY IFODASI.....	318
<i>Nazarova Dildora</i> ZIKRILLA NE'MATNING BUXOROLIK SHOIRLAR G'AZALLARIGA MUXAMMASLARI BADIYATI.....	323
<i>Jamolova Zilola</i> ADABIY OBZORLARDA BUXORO ADABIY MUHITI VAKILLARI IJODI TAHLILI.....	325
<i>Qodirova Ro'zigul</i> FITRATNING "ADABIYOT QOIDALARI"GA BIR NAZAR.....	330
<i>Sayliyeva Zarina</i> IBROHIM HAQQUL MAHORATI.....	334
<i>Soliyev Firuz</i> OMON MUXTOR VA STIVEN KING DETEKTIV ASARLARINING QIYOSIY TAHLILI.....	338
<i>Narziyeva Dilnoza</i> OMON MUXTORNING "MUHABBAT O'LIMDAN KUCHLI" ROMANIDA MEHMON OBRAZI TALQINI.....	343
<i>Jumanazarova Rayxon</i> SHE'RIYATDA INSON VA TABIAT UYG'UNLIGI.....	346
<i>Maxmudova Robiyabonu</i> RUS VA O'ZBEK MAQOLLARIDA ONA OBRAZI.....	350
<i>Nosirova Dilfuza</i> JAN DE LAFONTEN MASALLARI OMON MUXTOR TARJIMASIDA.....	353
<i>Hikmatova Nigina</i> BUXOROLIK IJODKORLAR SHERIYATIDA "BOG'" OGORONIMINING BADIY IFODASI.....	356
<i>Sayyora Latipova</i> JO'RA FOZIL QISSALARIDA TARIXIY VOQELIK VA BADIYLIKNING UYG'UNLIGI.....	359
<i>Qodirova Nasima</i> FITRAT TANQIDCHILIGINING USLUBIY JIHATLARI.....	363
<i>G.SH.Kaxxorova</i> FITRAT ASARLARI TILIDA QO'LLANGAN YORDAMCHI SO'ZLARINING INGLIZCHA TARJIMADA BERILISHI.....	367
<i>Fozilova O'g'iloy</i> BUXOROLIK SHOIRLAR IJODIDA NAVRO'Z TALQINI.....	370
<i>Farmonova Mohinur</i> ADABIY TA'SIR: TEVFIK FIKRET VA ABDURAUFI FITRAT.....	373
<i>Diyora Abdujalilova</i> ALISHER NAVOIY VA XOJA: ADABIY TA'SIR VA IZDOSHLIK MASALALARI.....	379

<i>Sa'dullayeva Shahlo</i> MUHAMMAD SALOMNING "DOVUL" QISSASIDA O'QITUVCHI OBRAZINING DIDAKTIK FUNKSIYALARI.....	384
<i>Xojiyeva Oynisa</i> ABDURAUF FITRATNING DRAMATIK ASARLARIDA XALQ MAQOLLARINING O'RNI.....	387
<i>O'rinova Maftuna</i> OXUNJON SAFAROV ILMIY MEROSI VA O'ZBEK FOLKLORSHUNOSLIGI.....	390
<i>Odinayeva Umida</i> TEMURIYLAR SULOLASI ADABIY MUHITING HINDISTON MADANIYATIGA TASIRI.....	392
<i>Islomova Shahnoza</i> MUMTOZ ADABIYOTDA TIBBIY BIRLIKLAR QO'LLANISHI.....	395
<i>Suvonqulova Laylo</i> FITRAT LIRIKASIDA OBRAZLAR TIZIMI.....	398
<i>Shomurodova Maftuna</i> O'ZBEK NAVOIYSHUNOSLIGI VA SADRIDDIN AYNIIY.....	402
<i>Giyazova Shahnoza</i> TILAK JO'RA SHE'RIYATIDA BAHOR TASVIRI.....	407
<i>Ismoilov Namozbek</i> XIROMIY "CHOR DARVESH" ASARINING TOSHBOSMA VA TABDILDAGI FARQLARI	411
<i>Nizomova Kamola</i> TOSHPO'LAT AHMADNING "LABIHOVUZ SHE'RLARI" TURKUMI HAQIDA.....	414
<i>Ochilova Nozima</i> ANVAR OBIDJON IJODI BUXORO ADBIYOTSHUNOSLARI TALQINIDA.....	418
<i>Hakimova Maftuna</i> ABDURAUF FITRATNING "QIYOMAT" HIKOYASIDA MA'RIFATPARVARLIK G'OYALARI TALQINI.....	420
4-sho'ba. BADIY MATN TAHLILI VA TALQINI	
<i>Zebo Qobilova, Namuna Tursunova</i> ISTIQLOL DAVRI MUQIMIYSHUNOSLIGINING YETAKCHI TAMOYILLARI.....	427
<i>Ўлмасова Замирахон</i> ПОЭТИКАИ РОМАНИ "СЕ РЎЗИ ЯК БАҲОР"И САТТОР ТУРСУН.....	432
<i>Zilola Amonova, Eshonqulova Nasiba</i> "LISON UT-TAYR" DOSTONIDAGI TASAVVUFIIY, FALSAFIIY QARASHLAR.....	440
<i>Yuldasheva Dilorom</i> BADIY MATNDA SUKUTNING EKSPLITSIT VA IMPLITSIT IFODASI.....	443
<i>Бердиев Хусан, Ражабов Дилшод</i> МУКАРРАП САНЪАТИ ВА УНИНГ ЛИНГВИСТИК ТАВСИФИ.....	449
<i>Latofat Toshmuhammedova, Mohigul Abdullayeva</i> TARG'IBOT MATNLARINING TAHLILI VA TALQINI: MUAMMO HAMDA YECHIMLAR.....	452
<i>Бердиев Хусан, Ёқубов Ихтиёр</i> "МУҲОКАМАТ УЛ-ЛУҒАТАЙН" АСАРИ ВА ЛИНГВОПОЭТИК ТАҲЛИЛ.....	458
<i>Muhammadoyev Hamidova</i> SHUKUR XOLMIRZAYEV NASRIDAGI OBRAZLARINING RUHIY-PSIXOLOGIK TASVIRI.....	461
<i>Раҳимова Наргис</i> АШЎРИ СЕРГЕЙ ЕСЕНИН ВА АЛЕКСАНДР БЛОК ДАР ТАРҶУМАИ ФАРЗОНА.....	465

<i>Абдуллоҷонова Мавлуда</i> ИНЪИКОСИ ВАҚОЕИ ТАЪРИХӢ ДАР РОМАНИ АТО ҲАМДАМ ВА ЛЕОНИД ЧИГРИН “ОЗАР АЗ УСТРУШАН Ё ХУД ШАМШЕРИ СПАРТАК”.....	470
<i>Yusupova Dildora</i> BADIY MATNDA LEKSIK-POETIK BIRLIK LAR	476
<i>Boltayeva Gulchehra</i> “LAZGI” TARONASIGA ASOS BO’LGAN MUXAMMAS.....	481
<i>Salima Jumayeva</i> BADIYATGA OSHUFTA SHE’RIYAT.....	484
<i>Jumayeva Salima, G’ayratova Olima</i> GRAMMATIK SHAKLLARNING USLUBIY XOSLANISHI.....	490
<i>Nigina Hojiyeva, Dildora Muhamadiyeva</i> «MEVA» SO’ZINING ETIMOLOGIYASI HAMDA TARIXIY ADABIYOTLARDA NOMLANISHI.....	495
<i>Rajabova Go’zal, Abdunabiyeva Fotima</i> ABU ALI IBN SINONING OILA, OILAVIY TARBIYA, PSIXOLOGIK TARBIYA VA XALQ OG’ZAKI IJODI HAQIDAGI QARASHLARI.....	498
<i>Ruziyeva Nilufar</i> BADIY MATNLAR TAHLILIDA SOTSIOPRAGMATIK YONDASHUV TASNIFI.....	501
<i>Achilova Risolat, Tolibova Muyassar</i> TYPES OF SIMILE IN PROSE.....	504
<i>Karimova Shaxnozaxon</i> POETIK SINTAKSIS UNSURLARINING RUHIY HOLATLAR IFODASIDA NAMOYON BO’LISHI.....	506
<i>Ruziyeva Nilufar, Bafoyeva Mexrangiz</i> INGLIZ VA O’ZBEK TILLARIDAGI MAQOLLAR TARJIMASINING O’ZIGA XOSLIGI.....	511
<i>Makhmudova Nargiza</i> THE INTERWOVEN THEMES OF ECOLOGY AND SOCIAL JUSTICE IN BARBARA KINGSOLVER’S NOVELS.....	514
<i>Джуракулова Гулноза</i> “ГӢРӢҒЛИ” ТУРКУМИДАГИ ДОСТОНЛАРДА НАЗАРКАРДА ЭПИК ФОРМУЛАСИНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИ.....	517
<i>Mamarizaeva Farangiz</i> THE PROCESS OF ANALYZING LITERAL TEXTS BASED ON S.AHMAD’S NOVEL “JIMJITLIK”.....	521
<i>Yunusova Ganjina</i> THE CHRONOTOPE OF THE ROAD IN MCCARTHY’S NOVEL “THE ROAD”.....	524
<i>Saboxon Jo’raboyeva, Abdumalikova Tabassum</i> NAVOIYNING YAKPORA G’AZALLARIDA ISHQ VA DARD TUSHUNCHALARI.....	528
<i>Xudoyberganov Abdulla</i> SULAYMON BOQIRG’ONiy SHE’RIYATIDA TASAVVUFIY OBRAZLAR.....	531
<i>Qo’ziyeva Dilorom</i> OGHIY G’AZALLARIDA RIZO MAQOMINING BADIY IFODASI.....	534
<i>Назарова Раїхон</i> ЭКФРАСИС КАК СРЕДСТВО РЕКОНСТРУКЦИИ ЭПОХИ ТЮДОРОВ В ТРИЛОГИИ ХИЛАРИ МАНТЕЛ.....	536
<i>Hamdamova Shamshoda</i> TOHIR MALIK IJODIDA ILMIY-FANTASTIK TECHNOLOGIYALAR TALQINI.....	541
<i>Sodikova Bakhtigul</i> THE WORK OF JOHN FOWLES IN THE INTERPRETATION OF POSTMODERN LITERATURE.....	546
<i>Jo’rayeva Laylo</i> BADIY MATNLARDA LIBOS NOMLARINING LINGVOPOETIK VA LINGVOKULTROLOGIK TADQIQI.....	550

<i>Umarova Mohim</i> ILMIY FANTASTIKANING ASOSIY VAZIFASI	554
<i>Xayriyeva Nargiza</i> O'TKIR HOSHIMOVNING "BAHOR QAYTMAYDI" QISSASIDA MILLIY PORTRET IFODASI.....	559
<i>Avg'onova Gulnoza</i> MUQIMIY LIRIKASIDA REALISTIK TASVIR MAHORATI.....	564
<i>Dildora Muhammadjonova</i> AN INSIGHT INTO THE PERSONALITY OF ALEXANDER FEINBERG.....	570
5-sho'ba. TA'LIM TIZIMIDA BUXORO ADABIY MUHITI VAKILLARI IJODINI O'RGANISH VA O'QITISH MUAMMOLARI	
<i>To'rayeva Umriniso</i> ABDURAUF FITRAT IJODINI O'QITISH MUAMMOLARI.....	573
<i>Sariboyeva Maqsuda</i> O'QUVCHILARNING AXLOQIY SIFATLARINI SHAKLLANTIRISHDA HADISLARDAN FOYDALANISH.....	575
<i>Ulug'murod Amonov, Shahlo Saparova</i> THE METHODOLOGICAL SIGNIFICANCE OF SADRIDDIN AYNII'S AUTOBIOGRAPHICAL TALE "ESKI MAKTAB" IN TEACHING CHILDREN'S LITERATURE	579
<i>Равшанов Махмуд</i> СОЗДАНИЯ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИХ СЛОВАРЕЙ НА ТЮРКОЯЗЫЧНЫХ УРОВНЯХ.....	583
<i>Karimova Shaxnozaxon, Usmonova Mushtariy</i> INGLIZ TILINI O'QITISHDA INTERFAOL METODLARNING AHAMIYATI	590
<i>Бердиев Хусан</i> ТИЛ ТАЪЛИМИДА УМУМФИЛОЛОГИК МАНБАЛАРНИНГ ЎРНИ.....	593
<i>Po'latxo'jayeva Malika</i> RIVOJLANISHIDA NUQSONI BOLGAN BOLALAR PARVARISHIDA TIBBIY PSIXOLOGIYANINNG O'RNI.....	596
<i>Ruziyeva Nilufar, Safarova Sabrina</i> THE BENEFITS OF INTEGRATING READING AND WRITING IN THE CLASSROOM ACROSS DISCIPLINES.....	599
<i>Farangis Murodova</i> IBN SINO ASARLARIDA MILLIY MA'NAVIY MEROSNING BOLA TARBIYASIDAGI AHAMIYATI.....	603
<i>Ibrohimova Mohichehra</i> ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA MATNLAR BILAN ISHLASH ORQALI MANTIQUIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH.....	606
<i>Matkarimova Sayyora</i> BOSHLANG'ICH SINF O'QISH DARSLARIDA ERTAK O'QITISH METODIKASINING ADABIY-NAZARIY TUSHUNCHALARI.....	610
<i>Raxmatullayeva Nilufar</i> TA'LIM TIZIMIDA BOSHLANG'ICH SINF ONA TILI DARSLARINI O'QITISHDA DIDAKTIK O'YINLARNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	614
<i>Aganiyazova Aziza</i> FITRAT IJODI VA YOSH AVLOD TARBIYASI.....	618
<i>Кариева Райхона, Равшанов Махмуд</i> ЦИФРОВИЗАЦИИ И ЭВОЛЮЦИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ КУРСА.....	620

Ilmiy nashr

**“BUXORO ADABIY MUHITI:
KECHA VA BUGUN”**

mavzusidagi

xalqaro ilmiy-nazariy anjuman

MATERIALLARI

Original-maketdan bosishga ruxsat etildi:
Bichimi 60x84. Kegli 14 shponli. «Times New Roman» garn.
Offset bosma usulida chop etildi. Offset bosma qog'ozi.
Bosma tabog'i 12,2. Adadi 40.

“Fan ziyosi” nashriyoti
Bahosi kelishilgan holda.
“Dunyo poligraf plyus” X/K
bosmaxonasida chop etildi.

Mustaqillik ko'chasi 21-uy, Tel.: (91) 416-50-09